

לידיהם את המושכות על ברייה שלא הם שטרו בהולדתה, בהזנה ובפרנסתה - יבושם להם. ולא בלשון המליצה בלבד. שכן ליותר מכל דבר אחר הם נזקקים בשעה זו לבושם.

כן, פסטיבל - לא פסטיבל, דף חדש, 27.4.88.

החולה הבריא

גירור לשם שימש אחת משתי רמזות המפתח במיתב השיסי נגרי, כפי שהיה מעורב, בצורה זו או אחרת, בלא מעטות מהשערוריות שפקדו את אגודת הסופרים בשנים האחרונות. הוא גם האיש שפרש בשעתו מכהונת מזכיר האגודה בשל עמדתה הנחרצת של מי שהיתה אז יושבת הראש של אגודת הסופרים, שולמית לפיד (לפי גירסה אחת הציגה לפיד אולטימטום: "או אני או הוא"). גם בקארנציה הגוחית התפטר לשם הפעם מרצונו (שלו) מחברותו בהנהלה המזומצמת של האגודה, כשהוא שומר היטב על מקומו בוועד שבו ומתוכו הוא מסוגל להמשיך במעלילו. את התפטרותו מן ההנהלה נימק ב.החרפת מחלתו" - מחלה שמי עולם לא מנעה בעדו מלהשתתף בשום מחלוקת ומריבת סופרים - וכן בנטייה להתחמק מאחד ריות החלטות ולמנהיגות, "היסוסים וחולשת הדעת", טענת שאתן הסיח כלפי הנהגת האגודה חודשים רבים לפני הפרשה האחרונה. אותו "מקור שלא לייחס" בוועד האגודה (לא האיש שלי" יעקב אורלנר, חלילה!) תלה השבוע, בשיחה עימי, את קולר האחריות למרבית הקיל"קולים" בתיקודה של הנהגת אגודת הסופרים בכדיציון תומר (ראה בהמשך) ובמשורר מתוסכל זה שזכה השנה סודיטוף במליגת ראש הממשלה לעירוד היצירה - אולי משום שטעם כליכך ליצור יצירות של ממש זה שנות דור.

פרשת היחסים בינו לבין יושבראש האגודה שוב אינה בגדר סוד; לאימכר אף הגיעה אל העיתונות (מנורי. כמובן, אבל על כך בהמשך), בעיקבות מיכתבחוור סריתקדים כסיגנונו (ה) מילים "שקר" ו"שקר" מופיעות בו שוב ושוב שכתב ופירסם כנגד אורלנר. לשיאה הגיעה מיתקפתו בימים אלה כאשר, לאחר שלכך ביו"ר במישרו, בתובעו את התפטרותו. תוך עשר דקות, אמר החולה הבריא אולם כי אילו הוא במקומו של יעקב אורלנר, היה מתאבד. וכל זה בנוכחות ארבעה עדים!

ברשימה בשם "חבורת הזבל או: פרעי הכי קורת", שנכתבה בעיקבות התפטרותו האחרונה בסידרה של גירור לשם, ניתחתי באריכות את מניעי ההתפטרות החלקית של העסקה המשורר, כשאני מתעכב בייחוד על הערתו הבאה במיתב ההתפטרות שלו: "מחברתי בוועד האגודה אינני מתפטר, כיוון שאני מבקש לעשות למען ייסודו של כתבית לכיקורת, שלחיוניו אני מודע מאוד".

על כך כתבתי:

...עכשיו באמת היגענו לנקודה. עד עכשיו היינו רק מכרכרים שגיבה כאותו גיבור ברני. והנקודה היא כמובן שחברי ההנהלה הפורש-חברי הוועד השאר גירור לשם אינו רוצה במאזניים (כתב-העת של אגודת ה"סופרים) של שבו כבר כמהנים בקודש שני עורכים שהכל או כמעט הכל משבחים את מלאכתם.

למה לו ללשם שלנו מאזניים של אחרים? הוא רוצה במאזניים שכולם שלו, במנהיגותו, בלא אותם, "היסוסים וחולשת הדעת", שהם לעיתים קרובות סימן מובהק של תרבות; מאזניים שלו ושל כמה מעמיתיו הסיקריקין המופנים - אין צורך לנקב בשמות, הכל יודעים במי המדובר ומי שאינו יודע לא כדאי לו שיתרח להיודע... כי הם - חבורת הזבל שהכל יודעים מי היא ומיהם מורי הלכה שלה - אינם אלא הממקבלה ה"ביקורתית" המדוייקת לזבלנים אחרים של חיינו: חבורת הזבל של "כך" ושל "התחיה", אבירי הטרנסאספר ואלופי יש..."

ואת "כתב העת הזה לביקורת" - במקום "כתב-עת", קרא: עבית-שופכי - מתכוון המתפטר-הנותר-במקומו שלנו להגיש להם, לחבריו החדשים, "על מגש הכסף", "על חש" בון הבארון", כלומר, האגודה. ואם נותר עוד קורטוב של שפיות בראשיהם של חברי אגודת הסופרים שלנו - דווקא את העביט הנוסף הזה ימנעו ממנו. די בהחלט בקיימים.

דף חדש, 30.3.88

שינאה עצמית פאתולוגית

אבל נגיה לרגע לאגודת הסופרים. עוד נחזור אליה.

דבר מיום 16.9.88 מפרסם את הדעת הגיוני של ועד האגודה ובצורה את תגובתי. בין זו לזו הוסיף העיתון מידע על עוד מי שביקש להצטרף בדחיפות ל"חבורת הזבל" שלנו:

להודעת הגיוני הצטרף שרה-חינוך והתרת בות יצחק נבון, שאמר כי "קו ישר מחבר בין הציפיה החגיגית של זך לבואה של ספינת אשיף לישראל לבין יוזמתו לביטול כינוס המשוררים הבין-לאומי שנעד להתקיים בישראל במלאות 40 שנה למדינה".

כבר הורגלנו להפגנות החוזרות ונשנות מצידו (מצדי - נ"ז) של שינאה עצמית פאתולוגית, אך הפעם הגיעו אטימות-הלב וקהות החושים שלו לשיאים, אמר נבון.

הנה, דווקא על הפאתולוג החדש שקם לנו מהריותיו של שרה-חינוך הכולל כתבתי כשנה קודם לכן:

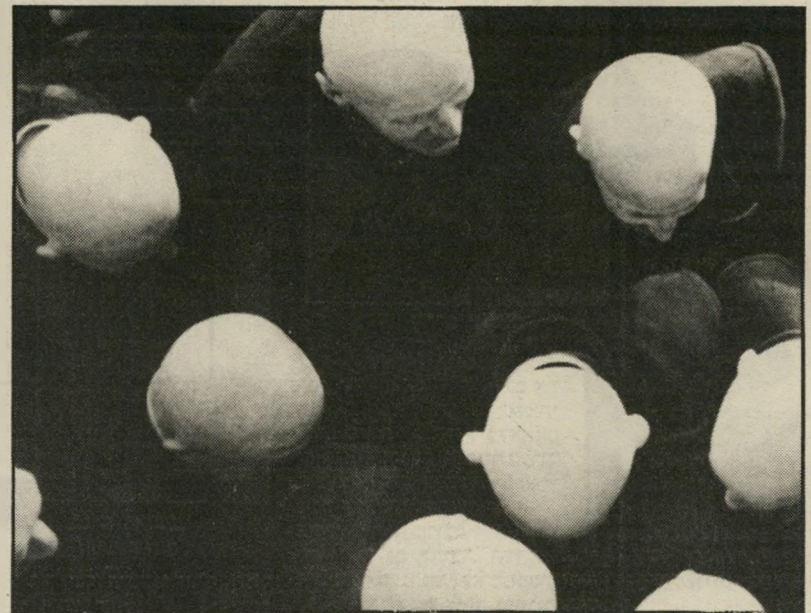
מי גרם לכך שהפרס הממלכתי (פרס יש-ראל) יוענק לפקיד מוסיאוניס ולבדרנים - והגב' דמארי מייצגת בעיני רבים מאיתנו בידור במיטבו - אבל לא ליוצריה של סיפ-

נכון להודות שמאורות גדולים רבים לא היו ביניהם... דף חדש, 13.10.87

בתפנוקים של תרבות אירופה

ומעיתון לעיתון על גבי אותו אתן. מידענו בני ציפר, עורך המוסף הספרותי של הארץ, אף הוא פרח-משוררים בשכבר הימים, הימים שבהם עוד היו המשוררים פרוחים והפרחים משוררים, לא חיפש דווקא מקוריות בדיברי השיטנה שחיבר כנגדו במרוח. שהי. להפן הפארודיה של מאת ציפר (הארץ, 16.9.88) אינה אלא ריקה מתוך קבעת-האדם של מעריב שנתפרסמה 11 ימים קודם לכן. נאמן לדרך פקודש זה שנים (אל נשכח היה זה מעריב שפירסם עוד בשנות ה-70 את הדברים הנוראים על בגורנות וילנרית ותבוסתנות קנייקית" כאחראיות למחדל מלחמת יסדה-פורסם), נסל גם הפעם מעריב את הכי כורה בכנתו אותי ראשון, כמאמר-מערכת בלתי חתום, כתואר הכבוד "ז'אמארי זך" (מעריב, 5.9.88). האם אך מיקרה הוא שבעיקבות אותו מאמר-מערכת כתוב ביד אלמונית (אלמונית???) אולי נגיע גם לכך) - הופיע כתב-ההפסטר של אגודת הסופרים ובעיקבותיו השימת-רקייתו של ציפר?

מיקרה? - אולי. האנגלים הרי אומרים. רר

בני ציפר: "כמה אריות תשושים באגודת הסופרים"

חות-אגודת גדולות הוגות מחשבות רומות. אבל אולי לא רק מיקרה. מי חכם וידיע? מכל מקום, במאמרו מיום 16.9.88, כתב בני ציפר במרוח "דרך אגב":

"כאשר אמר הפאשיסט הצרפתי ז'אן מארי לה'רץ שתאי הגאזים היו, אפיאודה, רעשה הארץ. המשורר נתן זך הלך בעיקר בותיו ואמר דבר דומה בראיון לירון לונדון בדיעות אחרונות לפני שבועיים... וראה זה פלא, הוא לא הצליח לעורר מריבצם אלא כמה אריות תשושים באגודת הסופרים - שתפקידם כנראה לחטט בעיתונות ישנים ולסמן בקווים אדומים דברי טעות של סופרים ומשוררים - ואילו לא השמיעו השבוע את קול שאנתם הדקה, היה כל העניין כולו שוקע בתהום הנשייה.

"מדוע אותה. אמירה נשמעה מחרידה בפיו של לה'רץ ונהפכה לפארודיה בפיו של זך? יש לזה לפחות סיבה אחת ברורה. ז'אן מארי לה'רץ הוא, אללי, פוליטיקאי ערקיבי בדיעור תיו, ורציני להחריד בהכרזותיו, ולכן הציבור מתיירא ממנו. לעומתו נתן זך, שכאיש-רוח היה צריך לכאורה לצפות ממנו שיעשה שימוש זהיר ומבוקר במילים, ממטויער בעיקר כאישיות קאפריזית ולא-רצינית; איך אפשר לתאר אחרת אדם, שמצד אחד הזדעזע מאי-רועי כבר ביתא עד כדי כך שעמד וזיס את ביטולו של פסטיבאל בין-לאומי לשירה, ומצד צד שני, כפוזיה של ברתפנוקים של תרבות אירופה, מבטל 12 שנה שבה היו מיליוני כפר-ביתא כאלה?"

שיר שתיקה

לא היתה זו, כמובן, הפעם הראשונה שבני

ציפר מתיר לעצמו ללעוג לטובים ממנו. רק ארבעה חודשים קודם לכן ליגלג כאותו מרור שלו על המשוררת מאיה בז'אנו, שהכריזה, בתשובה לעורכי עיתונים שביקשו ממנה שירים לחגים, כי "לא יהיה שיר ולא ציור ולא סרט ולא סיפור/לא קונצרט ולא מסיבה/עד שנושב לחיות במקום ובמדינה/שאין בה כיבוש ודיכוי ופחד".

או תיארי אני מעשה של המשוררת כ.מחנות התאבדות ספרותית שבה ובשכמותה לא נתקלנו פה בארצם של שנים ושניאנים, יושבי על מר דין ויושבי מדיס ויושבי על מי מנחות ומדמנות, עורכים פורחים באוויר כאותה פרה של שאנאל..."

ועוד הוספתי כי:

היתה זו רק שאלה של זמן עד שיבוא מישוה וישים לצחוק את שירה-מינשרה-זעקתה של מאיה בז'אנו. ארץ קטנה היא ארצנו. ונתן היה אפילו לנחש מי ומי יטילו את האבן הראשונה. ובאיוז במה או במות יעשו זאת.

הפעם מילא את המינוח-השליחות מיו-דענו בני ציפר, יוצא בית-מידרשה של אס-כולת בושש המפורסמת: השמאל שהוא ימין מרכזי שהוא שמאל ביקורתי ומיושב המעלה הנחות שמאליות מפוכחות - ומחבר ומפרסם רשימות בפרשה לפרנסתו.

לפרנסתו וגם מתוך כוונה לשוות לעצמו, כלומר, לחסר זהות, מראית-עין של זהות. זהות שאומרת: אני זהה מפני שאני לא מזדהה אלא מהה. בעיקר את עצמי. ועצמי זה עצמי, כמו שאני הוא אני. לא פחות אבל גם לא יותר מה.

ולי די בזה, כלומר, בזהותי. ליותר ממנה איני שואף. לכן אני גם מוסיף וקובע, על כל צרה שלא תבוא: יותר מזה אינו קיים. כלומר, אין יותר ממני. ומה שיותר ממני הוא אגדה או ניסיון להערים עלי.

ובאגדות אינני מאמין ולהערים עלי לא אתן.

וכה הגיב על צו מצפונה של המשוררת מאיה בז'אנו אחד בני ציפר, עורך-במיקרה של מוסף-במיקרה בארץ שהיא מיקרה גמור ובלעדיהם של בעלי אגדה מיקריים לא היתה באה לעולם:

"שיר שתיקה מעניין המשיבנו אל פארא-דוכס עתיק-יומין: המשורר החש שהעולם אינו ראוי לפנינו מחליט שמעתה ואילך ישתוק עד שישנה העולם את מהלכו ומכריז ברוגז על כולם."

איזו קהות-רוח וטיפשות-לב. האם בא-לסקה או בגרונלנד נכתב שירה של מאיה בז'אנו, וכלום החלל הריק הוא שגרם אותו? האם מקורו באמת בדרישה, שהעולם ישנה מהלכו? ושמה המדובר בעולם מסוים מאוד ובמהלכים מסוימים עוד יותר?

כמו לא היתה ביתא מעולם. וכמו לא הגיעה שום שונות מוות של נער או נערה, של ילד או ילדה, לאוזניו הערלות-מרוב-איננות של העורך שלנו...

ולמאיה בז'אנו: תודה. ואנא, למען כו-לנו: התיר את ינדרך.

מפני שאם כולנו נחריש כעת - והיה נימוקינו טובים ויפים או נואשים וכואבים ככל שהיה - ינסר בחלל העולם, עולמנו, רק קולם הצורם של הציפרים והצופרים למי-ניהם.

ובעולם שכולו ציפרים, צפירות וצופרים - קולה של שום ציפורת שיר לא ישמע עוד.

דף חדש, 4.5.88

חבורה שנתפרדה

יכולנו להסתפק באלה. אחרי הכל, מי מתפלש להנאתו במי מרמנה עכורים ממין אלה. אבל משהתחלנו במלאכה - אין הרשות בידינו שלא לסיימה. וכך אנו מגיעים כמובן לכדיציון תומר ולמשה דור.

בניגוד לסגור דויד הצורך בקבעו כי לא היה לו מעולם "דין ודברים" עימי, ואף נרמה לי שמעולם לא שוחחנו שיתחש, ויכרתי את משה דור ובדיציון תומר ראשיתה לפני שנים רבות.

ספק אם מי מבין הפתחים המרווחים על הפרשה יודע כי בדיציון תומר הופיע בידוד עם משה דור, מקסים גילן ועימי ויכרתי את משה דור צנומה בשם שירים חדשים שערכתי לפני 33 שנים (היא הופיעה בתש"ו, 1955), וספק אם מישוה מהם מודע לכך שאני הוא שערכתי את ספר שירי הראשון של משה דור, ברשעים לבנים (הוצאת לקראת, ש"ר), כדור שערכתי ופיר-סמתי כמה וכמה ספרי ביכורים של אנשי חבורת

(המשך בעמוד 32)